

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI

KHOA VĂN HÓA HỌC

=====&=====

NGUYỄN THỊ NGÀ

**“BỮA TRƯA CÔNG SỞ” – NÉT MỚI
TRONG VĂN HÓA ẨM THỰC HÀ NỘI
THỜI KỲ CÔNG NGHIỆP HÓA - HIỆN ĐẠI HÓA**

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TH.S LÊ KHÁNH LY

HÀ NỘI – 2013

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành được đề tài này ngoài sự cố gắng của bản thân em đã nhận được sự giúp đỡ rất nhiệt tình của các Thầy, các Cô trong khoa Văn Hóa học.

Trước tiên em xin gửi lời cảm ơn các Thầy các Cô đã giúp em hoàn thành đề tài nghiên cứu này. Đặc biệt em xin gửi lời cảm ơn chân thành nhất đến cô Lê Khánh Ly – giảng viên Khoa Văn Hóa Học người đã tận tình chỉ bảo giúp đỡ em trong suốt quá trình thực hiện đề tài này.

Do điều kiện thời gian cũng như hiểu biết đề tài của em còn có những thiếu sót. Vì vậy em rất mong nhận được sự góp ý của các Thầy các Cô để đề tài của em được hoàn thiện hơn.

Sinh viên

Nguyễn Thị Nga

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	6
1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI	6
2. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU CỦA ĐỀ TÀI.....	8
3. LỊCH SỬ NGHIÊN CỨU VẤN ĐỀ.	9
4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CỦA ĐỀ TÀI.	10
5. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU CỦA ĐỀ TÀI.	11
6. BỐ CỤC CỦA ĐỀ TÀI.....	11
Chương 1. CÔNG NGHIỆP HÓA - HIỆN ĐẠI HÓA VÀ SỰ HÌNH THÀNH LỐI SỐNG VĂN MINH CÔNG NGHIỆP Ở VIỆT NAM.....	12
1.1. QUÁ TRÌNH CÔNG NGHIỆP HÓA HIỆN ĐẠI HÓA Ở VIỆT NAM VÀ HÌNH THÀNH THÀNH LỐI SỐNG VĂN MINH CÔNG NGHIỆP Ở NƯỚC TA	12
1.1.1 . Quá trình công nghiệp hóa hiện đại hóa ở Việt Nam	12
1.1.2. Tác động của quá trình công nghiệp hóa- hiện đại hóa vào xã hội Việt Nam	12
1.1.2.1 Những thay đổi về mặt xã hội Việt Nam trong quá trình CNH – HĐH.....	13
1.1.2.2 Những biến đổi trong lĩnh vực văn hóa tinh thần ở Việt Nam trong thời kì CNH – HĐH	16
1.2. THÀNH PHỐ HÀ NỘI TRONG QUÁ TRÌNH CÔNG NGHIỆP HÓA HIỆN ĐẠI HÓA VÀ NHỮNG BIẾN ĐỔI XÃ HỘI CỦA MÌNH..	18
1.2.1. Quá trình Công nghiệp hóa – Hiện đại hóa tại thành phố Hà Nội.....	18
1.2.2. Biến đổi của Hà Nội trong quá trình Công nghiệp hóa - hiện đại hóa .	18
1.2.2.1. Sự tăng trưởng và phát triển kinh tế của thành phố Hà Nội trong thời kì CNH - HĐH	20

1.2.2.2 Quá trình đô thị hóa.....	20
1.2.2.3 Cơ cấu dân số	22
1.2.2.4 Về biến đổi cơ cấu xã hội - nghề nghiệp:	23
12.2.5 Biến đổi trong lĩnh vực văn hóa – xã hội của người Hà Nội trong thời kì CNH - HĐH	24
1.2.2.6 Biến đổi trong gia đình tại Hà Nội trong thời kỳ CNH- HĐH	26
1.2.2.7. Biến đổi trong văn hóa ẩm thực của Hà nội.....	27
Chương 2. “BỮA TRƯA CÔNG SỞ” TẠI HÀ NỘI TRONG THỜI KỲ CNH – HĐH.....	30
2.1 NHẬN DIỆN ĐỐI TƯỢNG SỬ DỤNG “BỮA TRƯA CÔNG SỞ” TẠI HÀ NỘI	30
2.2. ĐẶC ĐIỂM CỦA “BỮA TRƯA CÔNG SỞ” TẠI HÀ NỘI.....	33
2.2.1 Thời gian của “Bữa trưa công sở” tại Hà Nội.....	33
2.2.2 Địa điểm của “Bữa trưa công sở” tại Hà Nội.....	37
2.2.3 Mức giá “Bữa trưa công sở” tại Hà Nội	41
2.2.4 Các loại món ăn được lựa chọn trong “Bữa trưa công sở” tại Hà Nội ..	43
2.2.5 “Bữa trưa công sở” kết hợp với mục đích khác của nhân viên công sở .	45
2.2.5.1 “Bữa trưa công sở” kết hợp với mục đích giải trí.....	45
2.2.5.2 Bữa trưa công sở với mục đích tranh thủ thời gian.	47
2.2.5.3 Bữa trưa công sở kết hợp với mục đích giao lưu tình cảm.	47
2.2.5.4 Bữa trưa công sở kết hợp với mục đích chăm sóc sức khỏe và làm đẹp.	49
2.3 NÉT NỔI BẬT TRONG VĂN HÓA ẨM THỰC HÀ NỘI THÔNG QUA “BỮA TRƯA CÔNG SỞ”.....	51

Chương 3. ẢNH HƯỞNG CỦA “ BỮA TRƯA CÔNG SỞ” TỚI VĂN HÓA GIA ĐÌNH CỦA NGƯỜI HÀ NỘI	54
3.1 ẢNH HƯỞNG TÍCH CỰC CỦA “BỮA TRƯA CÔNG SỞ” TỚI VĂN HÓA GIA ĐÌNH CỦA NGƯỜI HÀ NỘI.....	54
3.1.1 “Bữa trưa công sở” góp phần phát triển cá nhân trong gia đình một cách toàn diện	54
3.1.2 Bữa trưa công sở một hình thức chăm sóc bản thân và học hỏi kinh nghiệm chăm sóc gia đình.....	56
3.2 ẢNH HƯỞNG TIÊU CỰC CỦA “BỮA TRƯA CÔNG SỞ” TỚI GIA CỦA NGƯỜI HÀ NỘI.....	58
3.2.1 Sự gắn kết tình cảm giữa các thế hệ phần nào bị giảm sút giảm sút	58
3.3. MỘT SỐ GIẢI PHÁP, KIẾN NGHỊ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG “BỮA TRƯA CÔNG SỞ”	60
3.3.1 Giải pháp nâng cao chất lượng “Bữa trưa công sở” từ nhân viên công sở ..	60
3.3.2 Giải pháp nâng cao chất lượng “Bữa trưa công sở” từ phía cơ quan quản lý.....	62
KẾT LUẬN	68
TÀI LIỆU THAM KHẢO	68
PHẦN PHỤ LỤC.....	71

MỞ ĐẦU

1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI

Năm 1986, Việt Nam bắt đầu quá trình đổi mới, cả nước bắt tay xây dựng nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa. Công cuộc đổi mới đã mở ra kỉ nguyên mới với sự thay đổi bộ mặt xã hội nước ta một cách nhanh chóng và toàn diện. Đồng thời với quá trình đổi mới nước ta đẩy mạnh quá trình CNH – HĐH, xây dựng một xã hội công nghiệp, biến đổi toàn diện các hoạt động sản xuất kinh doanh, dịch vụ quản lí kinh tế xã hội từ sử dụng sức lao động thủ công là chính sang sử dụng một cách thức phổ biến sức lao động với công nghệ, phương tiện và phương pháp tiên tiến hiện đại nhằm tạo ra năng suất lao động xã hội cao.

Ngoài những thay đổi về mặt vật chất đồng thời trong quá trình đổi mới cũng tạo nên sự thay đổi lớn trong lối sống của người dân để thích nghi với xã hội công nghiệp. Từ phương thức tư duy trọng tính cộng đồng, làm việc theo cảm tính chuyển sang một lối sống tư duy lý tính, đề cao tính cá nhân.

Thay đổi trong nhận thức và lối sống của người dân là xu thế tất yếu của sự phát triển xã hội trong thời kì xây dựng CNH – HĐH ở Việt Nam. Ở nước ta hiện nay, lối sống công nghiệp mới được hình thành và chưa thật sự ổn định tạo nên không ít những khó khăn thách thức cho các nhà quản lí đưa ra phương pháp quản lí nhà nước và định hướng phát triển đất nước. Các đề tài nghiên cứu về văn hóa, xã hội trong thời kỳ CNH – HĐH đất nước cung cấp những cơ sở căn cứ, hiểu biết cụ thể, xác thực cho các nhà quản lí đất nước đưa ra những định hướng hợp lý.

“Bữa trưa công sở - Nét mới trong văn hóa ẩm thực của Hà Nội trong thời kỳ CNH -HĐH” là bước đi nhỏ trong công tác nghiên cứu sự thay đổi lối sống của người dân trong thời kỳ CNH – HĐH đất nước. Đề tài hi vọng cung

cấp những nghiên cứu bước đầu, số liệu khảo sát thực tế về một khía cạnh biến đổi lối sống người Hà Nội trong giai đoạn hiện nay.

Khóa luận lựa chọn nghiên cứu về “Bữa trưa công sở” tại địa bàn Hà Nội vì đây là trung tâm kinh tế, chính trị, xã hội phát triển vào bậc nhất trong cả nước, là nơi có thể nói là tiếp nhận sớm nhất và nhanh nhất những yếu tố tác động từ bên ngoài vào xã hội nước ta. Bên cạnh đó, Hà Nội cũng là vùng đất phát triển lâu đời trên nền văn hóa nông nghiệp lúa nước, tư duy lối sống của người dân cũng được coi là tiêu biểu cho lối sống nông nghiệp khác hẳn với lối sống phóng khoáng tự do, mở rộng giao lưu và tiếp xúc với thế giới bên ngoài như Sài Gòn, Nam Bộ trước đây.

“Không thơm cũng thể hoa nhài

Dẫu không thanh lịch cũng người Tràng An”

Hà Nội là mảnh đất có truyền thống của sự thanh lịch với cách ăn, cách mặc đạt chuẩn mực của cái đẹp cùng với chiều dài lịch sử dân tộc. Ngày nay, cùng trong dòng biến đổi lối sống của cả nước, Hà Nội cho ta thấy sự thay đổi mạnh mẽ nhất, sâu sắc nhất và toàn diện nhất. Trên cơ tầng văn hóa “chuẩn mực” đó, văn hóa người Hà Nội có những điểm riêng so với những địa phương khác.

Vì vậy, Hà Nội là mẫu thử tốt nhất cho ta thấy rõ nét nhất sự thay đổi lối sống của người dân trong thời kỳ công nghiệp hóa hiện đại hóa đất nước thời kỳ hiện nay.

Việc lựa chọn nghiên cứu đề tài "Bữa trưa công sở - nét mới trong văn hóa ẩm thực Hà Nội trong thời kỳ CNH - HĐH" cho thấy hướng nhìn mới về sự biến đổi trong bữa ăn trưa của những người làm công sở về mặt hình thức cũng như chất lượng. Từ đó có thể đưa ra những nhận xét khái quát về xu hướng biến đổi trong văn hóa ẩm thực chung của Hà Nội hiện nay. Bên cạnh đó đề tài có đề cập tới vấn đề vệ sinh, an toàn thực phẩm, cũng như đề xuất

những giải pháp nhằm nâng cao chất lượng bữa ăn cho bộ phận người làm công sở nói riêng và cho toàn bộ người dân nói chung.

Sự thay đổi lối sống diễn ra trong mọi tầng lớp xã hội, trong đó nhóm đối tượng nhân viên công sở là thành phần dân cư tiêu biểu nhất là nhóm xã hội tiên phong chịu ảnh hưởng trực tiếp của thời kỳ công nghiệp hóa và hiện đại hóa thời kỳ hiện đại. Thông qua góc nhìn nhỏ từ “Bữa trưa công sở” đề tài hi vọng làm rõ phần nào sự thay đổi trong lối sống cá nhân và một phần nào đó sự biến đổi trong văn hóa gia đình ở đô thị Việt Nam hiện nay dưới tác động của thời kì CNH – HĐH đất nước.

2. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU CỦA ĐỀ TÀI.

Đối tượng lựa chọn cụ thể của đề tài là bữa ăn của của nhân viên công sở tại Hà Nội.

Khái niệm “nhân viên công sở” ở đây được dùng không phải chỉ nghĩa hẹp là đối với những người làm trong cơ quan hành chính nhà nước ở Việt Nam mà là toàn bộ nhóm đối tượng người làm việc trong các văn phòng, cơ quan doanh nghiệp, tổ chức nói chung có quy định làm việc theo lịch làm việc cố định về thời gian nghỉ trưa.

“Bữa trưa công sở”: trong đề tài sử dụng như một thuật ngữ là một danh từ với ý nghĩa chỉ cách thức sử dụng thời gian nghỉ trưa của nhân viên làm tại các công sở bao hàm cả hoạt động ăn trưa và các hoạt động khác như: giải trí, nghỉ ngơi, mua sắm...

Theo nghĩa rộng, “văn hóa ẩm thực” là một phần văn hóa nằm trong tổng thể, phức thể các đặc trưng diện mạo về vật chất, tinh thần, tri thức, tình cảm... khắc họa một số nét cơ bản, đặc sắc của một cộng đồng, gia đình, làng xóm, vùng miền, quốc gia... Nó chi phối một phần không nhỏ trong cách ứng xử và giao tiếp của một cộng đồng, tạo nên đặc thù của cộng đồng ấy. Trên bình diện văn hóa tinh thần, văn hóa

Ẩm thực là cách ứng xử, giao tiếp trong ăn uống và nghệ thuật chế biến các món ăn, ý nghĩa biểu tượng tinh thần trong món ăn đó, “qua ăn uống mới thấy con người đối đãi, ứng xử với môi trường tự nhiên, và đối đãi với nhau như thế nào? Theo nghĩa hẹp “văn hóa ẩm thực” là những tập quán và khẩu vị của con người, những ứng xử của con người trong ăn uống, những tập tục kiêng kỵ trong ăn uống, những phương thức chế biến, bày biện trong ăn uống và cách thưởng thức các món ăn”[Dẫn theo 26; 14/5/2013]

Đề tài mong muốn làm rõ nét mới trong trong khía cạnh giao tiếp, ứng xử thông qua bữa ăn trưa, văn hóa ẩm thực thông qua bữa trưa của nhân viên công sở chứ không đi sâu vào nghiên cứu ẩm thực Hà Nội như là: cách thức chế biến món ăn, thành phần, các loại món ăn của người Hà Nội. Đề tài mong muốn đứng trên góc nhìn về văn hóa ẩm thực và sự biến đổi của nó để qua đó nêu lên sự biến đổi trong xã hội dưới tác động của quá trình CNH – HĐH hiện nay.

Và khái niệm “người Hà Nội” hiểu theo nghĩa rộng là tất cả những người đang sống và làm việc tại Hà Nội chứ không chỉ hiểu theo khía cạnh những người sinh ra và lớn lên tại Hà Nội, hay có nguồn gốc gia đình sống lâu đời tại mảnh đất này.

3 LỊCH SỬ NGHIÊN CỨU VẤN ĐỀ.

Trên thực tế trong lĩnh vực nghiên cứu chưa có một công trình nghiên cứu hay cuốn sách nào trực tiếp khảo sát về vấn đề bữa trưa của nhân viên công sở hiện nay. Đa số các công trình nghiên cứu có liên quan đều đề cập đến các vấn đề có quy mô lớn, hướng tới mục đích làm rõ sự biến đổi của văn hóa và lối sống nói chung của người Việt Nam trong thời kỳ CNH – HĐH đất nước.

Một trong những công trình tiêu biểu là cuốn “*Đặc điểm tư duy và lối sống của con người Việt Nam hiện nay – Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*” do PGS.TS Nguyễn Ngọc Hà (chủ biên). Công trình nêu lên sự biến đổi nhanh chóng của cơ chế thị trường kéo theo sự thay đổi của con người về nhu cầu vật chất và tinh thần cũng như lối sống của người dân Việt Nam hiện đại. Hay trong tác phẩm “*Con người và văn hóa Việt Nam trong thời kỳ đổi mới và hội nhập*” của PGS.TS Nguyễn Văn Dân có những nghiên cứu cơ bản về sự thay đổi lối sống của người dân dưới tác động của thời kỳ đổi mới. Những tác phẩm những công trình nghiên cứu này là cơ sở lý thuyết quan trọng cũng như gợi ý bổ ích cho hướng đi và sự phát triển đề tài.

4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CỦA ĐỀ TÀI.

Để đi tìm câu trả lời cho mục đích nghiên cứu, đề tài đã sử dụng những phương pháp nghiên cứu định tính và định lượng nhằm khám phá đặc tính của đối tượng nghiên cứu.

+ Tổng hợp, nghiên cứu và phân tích các nguồn tài liệu liên quan cho ta thấy được cách nhìn tổng quát về vấn đề, cung cấp cho đề tài tài liệu, khái niệm, cơ sở lý luận để nghiên cứu vấn đề.

+ Phương pháp quan sát rất có ích cho việc khám phá thêm về hành vi và thái độ của đối tượng nghiên cứu. Tác giả lựa chọn một số trung tâm ăn uống của nhân viên công sở thường hay đến và quan sát liên tiếp trong hai tuần kết quả chỉ ra được hành vi của họ cũng như hoạt động ưa thích của họ tại đây cũng như cách thức sử dụng thời gian của họ.

+ Phương pháp điều tra bảng hỏi: các bảng hỏi được sử dụng để tìm ra những số liệu có tính chất thống kê một cách cụ thể các hành vi của đối tượng nghiên cứu. Đây là bằng chứng xác thực là căn cứ thực tế cho sự tồn tại của đề tài.

5. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU CỦA ĐỀ TÀI.

Đề tài mong muốn đứng trên góc nhìn văn hóa ẩm thực của Hà Nội mà cụ thể là bữa trưa của các nhân viên công sở cho ta thấy được thực trạng của “Bữa trưa công sở” tại Hà Nội hiện nay. Từ đó nói lên một khía cạnh của quá trình biến đổi lối sống của người dân thành phố Hà Nội trong quá trình công nghiệp hóa hiện đại hóa. Trên cơ sở đó đề tài đưa ra một số nhận xét về quá trình biến đổi lối sống cá nhân, biến đổi gia đình Việt Nam trong thời kỳ CNH – HĐH.

Đề tài cho thấy một phần ý nghĩa, nguyên nhân tồn tại của quán ăn, món ăn vỉa hè vốn được coi là nét đặc sắc trong văn hóa Hà Nội cũng như ảnh hưởng và ý nghĩa của nó với bữa trưa của một bộ phận dân cư khá lớn ở thủ đô Hà Nội.

Từ đó, đề tài mong muốn đưa ra một số kiến nghị nhằm đóng góp ý kiến nghiên cứu của đề tài với những chính sách của nhà nước về quản lý cơ sở kinh doanh các loại món ăn trong bữa trưa, phát huy hơn nữa giá trị của bữa trưa với nhân viên công sở tại Hà Nội.

6 BỐ CỤC CỦA ĐỀ TÀI

Ngoài phần Mở đầu và Kết luận thì tiểu luận gồm có 3 chương:

Chương 1. Công nghiệp hóa – Hiện đại hóa và những biến đổi xã hội ở Việt Nam

Chương 2. “Bữa trưa công sở” - của người Hà Nội trong thời kỳ Công nghiệp hóa – Hiện đại hóa

Chương 3. Ảnh hưởng của “Bữa trưa công sở” tới văn hóa gia đình của người Hà Nội

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trần Thị Vân Anh - Nguyễn Hữu Minh, (chủ biên), (2008), *Bình đẳng giới ở Việt Nam*, Nhà xuất bản Khoa học xã hội, Hà Nội
2. *Bình đẳng giới ở Việt Nam hiện nay*, Cơ quan đại diện ngoại giao của Việt Nam ở nước ngoài, [www.vietnamconsulate](http://www.vietnamconsulate.com), 5/2013
3. Đinh Thị Vân Chi, (2001), *Máy nhận xét về sự biến đổi nhu cầu giải trí của thanh niên Hà Nội hiện nay*, Tạp chí Xã hội học số 2, năm 2001
4. Đoàn Văn Chúc, (1997), *Xã hội học văn hóa*, Nxb Văn hóa Thông tin.
5. "Cán mốc" 7 triệu người, Hà Nội tìm hướng giải tỏa áp lực dân số, Cổng thông tin điện tử chính phủ - Thăng Long nghìn năm văn hiến. <http://thanglong.chinhphu.vn/Home/Can-moc-7-trieu-nguoi-Ha-Noi-tim-huong-giai-toa-ap-luc-dan-so/20126/6122.vgp> , 4/6/2012
6. *Dân số Việt Nam sẽ vượt ngưỡng 88 triệu người trong năm 2012*, Báo mới. Com, <http://www.baomoi.com/Dan-so-Viet-Nam-se-vuot-nguong-88-trieu-nguoi-trong-nam-2012/121/7648273.epi>, 01/01/2012
8. Diễn đàn phát triển kinh tế Cà Mau, www.camautravel.vn, 6/12/2012
9. *Đại hội Đảng lần VIII, Lịch sử Việt Nam*, http://www.lichsvietnam.vn/home.php?option=com_content&task=view&id=1164&Itemid=5, 16/3/2006
10. Phạm Duy Đức (2004), *Hoạt Động Giải Trí Ở Đô Thị Ở Việt Nam Hiện Nay - Những Vấn Đề Lý Luận Và Thực Tiễn*, Nxb Văn hóa Thông tin.
11. *Giáo trình những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin*, (2001) NXB Chính trị quốc gia
12. PGS.TS Phạm Kim Giao, *Đô thị hoá và những biến đổi kinh tế, xã hội và lãnh thổ vùng ven đô*, Nội san QLNN về Đô thị & Nông thôn, www.napa.vn

13. GDP Việt Nam năm 2012 ước đạt 136 tỷ USD, thu nhập bình quân đầu người đạt 1.540 USD, Diễn đàn phát triển kinh tế Cà Mau, www.camautravel.vn, 6/12/2012
14. PGS. TS Phạm Ngọc Hà, *Đặc điểm tư duy và lối sống của con người Việt Nam hiện nay, một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, (2011), NXB khoa học xã hội.
15. *Hà Nội sau khi ra nhập WTO*, Cục Văn thư và Lưu trữ nhà nước, <http://www.archives.gov.vn>,(2/11/2011)
16. Nguyễn Thế Long, (2012), *Gia đình những giá trị truyền thống*, Nxb Văn Hóa thông tin.
17. Nguyễn Hồng Mai , *Gia đình nhìn từ cách tiếp nhận văn hóa*, Tạp chí Văn hóa, Đại học Văn hóa Hà Nội, <http://huc.edu.vn/vi/spct/id93/GIA-DINH---TU-CACH-TIEP-CAN-VAN-HOA/#top>
18. Nhiều tác giả, (2000), *Hỏi và đáp về văn hóa Việt Nam* Nxb Văn hóa dân tộc - Tạp chí văn hóa nghệ thuật
19. *Tổng quát thành tựu kinh tế Việt Nam sau 20 năm đổi mới*, www.dangcongsan.vn, 14/1/2006
20. Trương Văn Thạnh, *Văn hóa ẩm thực Việt Nam* (2013), đề tài nghiên cứu, đăng trên : www.doan.edu.vn
21. *Thực trạng quy hoạch và phát triển đô thị ở Việt Nam – làm thế nào tiến đến phát triển đô thị bền vững*, <http://www.khonggiandep.com.vn/news/detail/1073/do-thi-viet-nam-va-xu-the-phat-trien-ben-vung.html>, 18/5/2011
22. *Tổng điều tra các cơ sở kinh tế, hành chính sự nghiệp năm 2012*, Tổng cục thống kê, www.gso.gov.vn,
23. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn Đảng toàn quốc lần thứ VIII*, (1996), NXB Chính trị quốc gia

24. Viện chiến lược và phát triển, ,(2001,) *Cơ sở khoa học của một số vấn đề trong chiến lược phát triển kinh tế-xã hội Việt Nam đến năm 2010 và tầm nhìn 2020*, Nxb Chính trị quốc gia, tr285
25. *Vóc dáng thủ đô sau 3 năm mở rộng*, Cổng thông tin điện tử chính phủ Thăng Long nghìn năm văn hiến <http://thanglong.chinhphu.vn>, 18/5/2011
26. Văn hóa Âm thực Việt Nam, Bách khoa tri thức, <http://bachkhoatrithuc.net.vn/doi-song/an-uong/van-hoa-am-thuc-viet-nam>, 14-05-2013